GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercurea si Duminec'a, Fói'a, candu concedu ajutóriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe ½ 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu séu 2½ galbini mon. sunátória.

Anulu XXXIV.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiecare publicare.

Nr. 15. **Brasiovu 4 Martiu 20 Februariu** **1871.**

MONARCHI'A AUSTRO-UNGARICA.

Transilvani'a.

Brasiovu. (In cestiunea asentarei de recruti.) Comisiunea de trei, alésa din sinulu representantiei comunale spre a prepara unu operatu, respective una representatiune séu tocma protestu in contra grelei asupriri, care cadiù de cativa ani incóce asupra poporatiunei Brasiovului, asternù lucrarea sa in siedinti'a comunale tienuta in 1-a Martiu a. c. si cercetata mai bine decatu altele de mai inainte. Luandu-se operatiulu comisiunei in desbatere, s'a constatatu cu probe deplinu convingutórie, ca Brasiovulu — tienendu totudéun'a proportiunile locuitoriloru inaintea ochiloru — dà recruti de trei si respective de patru ori mai multi decatu ori-care alte cetati si orasie ale Transilvaniei. Acestea proportiuni, séu mai bine disproportiuni, batu si mai tare la ochi, déca se compara numerulu de 120 recruti, pe cari are se i dè Brasiovulu, cu alte grupe de locuitori din comunele rurali. Asia déca 12.000 locuitori maghiari (csángó) din Sacele (Siepte-sate) dau recruti . . . 28.
Déca 16.900 romani din Sacele si Rosnovu dau 15.
Déca 5200 locuitori din Saliste dau . 3.
Déca 27.000 locuitori din scaunulu filiale alu Salistei (fara Salistea) dau . . 7,
cati recruti s'ar cuveni se dè Brasiovulu dela 24 mii locuitori? *)

Intr'aceea resolutiunea comisariatului regescu venita la un'a alta reclamatiune mai vechia a acestei cetati ne spune, ca contingentele recrutiloru nu se arunca dupa numerulu poporatiunei, ci in proportiunea numerului fetioriloru nascuti in cutare anu, cum si cu consideratiune la calitatile acelorasi. Acésta ar' insemna cu alte cuvente atata, ca mamele dela Brasiovu nascu de trei si de patru ori mai multi fetiori, decatu alte mame din totu cuprinsulu marelui principatu alu Transilvaniei, precum si ca dóra la Brasiovu s'ar nasce si ar' cresce mai totu corpuri de atleti, „voinici unulu cá unulu“, éra in alte comune si tienuturi ar' fi mai multi nascuti de compactiune subtirica, infenata, destramata, séu nisce pitici si schidóle, ceea ce nu stà nici decum. Este adeveratu, ca in acésta clima de munte si pe langa acestu modu de vietuire in Brasiovu se nascu si crescu multi ómeni venosi si ososi, binefacuti, capaci de a duce la mari fatige si a suferi destule greutati. Inse totu acesta este casulu in una parte mare a tierei, éra rase debilitate vei vedé numai in unele tienuturi, pe unde iobagi'a din trecutu, aliata cu seraci'a si cu fómea le-au storsu meduv'a vietiei, pe unde se si cere grigia mare, pentru cá se se corega ras'a (soiulu) ómeniloru, ceea ce abia se va intempla pana pe la finea acestui seculu (an. 1900).

Asia déra care potu fi causele adeverate a le asupririi venite asupra acestei cetati cu recrutatiunea? In siedinti'a trecuta s'a observatu intre altele, ca regimentulu, la care se inroléza fetiorii nostrii, de cativa ani incóce a stationatu totu in garnisóne fórte nesanetóse, precum suntu fortaretiele Olmutiu, Petrovaradinu, Aradu, in care tenerii nostri dedati la aeru si apa de munte, capata friguri de balti si de casemate, din care dau in hydropica si in alte morburi periculóse, incatu ¼ parte din ei móre pe fiecare anu; mai de parte, ca cu catu Brasiovulu si-a implinitu numerulu de recruti pe fiecare anu regulatu, cu atatu i s'au cerutu mai multi.

Asia déra Brasiovulu nu cere nici decum favóre pe computulu altora, nu scutire, nu privilegiu, ci numai dreptate, proportiune esacta. Déca altii au trebuintia de fetiorii loru, apoi dieu si parentii de aici o simtu pe fiecare di, la comerciu, la industria si la economi'a. Cu tóte acestea, care este de mersu, se mérga, se sierbésca patriei si tronului; se se duca inse si altii.

Incatu pentru asia numitii dositori, adica cari dosescu, se ascundu, fugu de inaintea comisiuniloru de asentatiune, comunitatea nóstra recunósce, ca si de aici dosescu destui, inse nici decum asia multi, pre cati dosescu de ecs. in Ungari'a, si nici atatia, cati suntu aratati in listele oficiali cá nascuti in Brasiovu intre anii 1833 et 1850 (17 ani), adica 1225, ci abia pe diumetate; ca-ci adica s'a si constatatu, ca acelea liste suntu fórte reu compuse, multime de repausati petrecuti intre cei vii, altii soldati in activitate, séu dimisi dela óste, numerati intre fugari; altii érasi nascuti si inmatriculati aici, emigrati inse de multu, intre cari se computa pe fiecare anu aprópe cate 100 copii nascuti din sierbitórie in patu nelegiuitu, botezati aici, apoi inse dusi in Secuime, pe unde li se perde urm'a.

In fine pentru cei, cari dosescu in adeveru si trecu, cum se dice, „prin vam'a-cuculni“, in tiér'a romanésca, s'au reflectatu si intonatu cu totuadensulu urmatóriele impregiurari:

1. Guberniulu si legislativ'a Romaniei nu voru a sci nimicu de valórea tractateloru inchiaiate intre Austri'a si Pórt'a otomana (1735, 1784, 1792).

2. In Romani'a ecsiste una lege de indigenatu, in poterea careia oricare suditu strainu anunciandu la consulatu vointi'a sa de a se subtrage de sub protectiunea statului, de unde se trage, déca in trei luni de dile nu i se da resolutiune, eo ipso póte se se faca cetatianu de statu romanescu.

3. Tractatului numitu Cartelu, care se inchiala tocma pentru estradarea de fugari nu i se cunósce nici una urma.

4. Jurisdictiunea consularia in sensulu de odinióra, nu mai e recunoscuta de locu in Romani'a.

Apoi éca, ca pentru tóte acestea inconvenientie de natura politica are se sufere poporatiunea nóstra in modu ne mai auditu.

Conclusulu comunei fù, cá in acésta cestiune atatu de ardietória se substérna catu mai curendu una representatiune medurósa la regimulu Mai. Sale, totunuadata se fia poftiti deputatii Brasiovului, cá se interpeleze in acceasi cestiune pe ministeriu. —

Totu in acea siedintia s'au regulatu, dupa multe si mari sbuciumaturi, inca si afacerile nóstre silvanali, in modu definitivu. Se voru alege prin concursu cativa silvicultori (Förster) cu plata cate 700 fl., 120 „pausialu“ pentru cai, locuintia si 6 stanj. lemne, éra adiunctu cu cate 500 fl. si celelalte emolumente. Se vedemu, va concurge si la acestea posturi macaru unu silvicultoriu romanu. —

In vecinele Sacele tóte scólele confesionali evangelice luterane ale unguriloru, s'au prefacutu in scólele comunali neconfesionali, éra docenti li s'au alesu mai toti reformati calvini din vecin'a Secuime, cu cate 300 fl. plata, locuintia si 4 stanj. lemne. De aici incolo ungurii din Tarlungeni (1800 suflete) au trei docenti si 1 adjunctu (scóla normale intréga), in Bacifalau, Cernatu, Purcaretiu, Zaizonu cate 2.

Déra si romanii din Sacele au inceputu a-si deschide bine ochii, éra anume Satulungu (locuitori romani 6500, unguri 2570) a datu ecsemplu demnu de tóta laud'a si recunoscilinti'a publica, ca-ci pana acuma ajunse cá se aplice 8 (optu) docenti, éra scól'a normale de acolo se póte renumera intre cele mai bune. Asia merge, ori-unde protopopulu si parochii luminati si petrunsi de sanctitatea causei, a-puca lucrulu cu prudentia si energia. — B.

Brasiovu 4 Martiu 1871.

Asia déra pace, óre pana candu?

Diu'a de **17** Febr. pentru Franci'a póte se fia una di de salvarea libertatii si revindecarea vulneriloru infipte in corpulu natiunei de dusmanulu libertatii si alu civilitatii. In 17 se asiedià regimele Franciei, care i lipsi dela 4 Sept. de catra representanti'a natiunei in Bordeaux. Thiers alesu in 17 de chefu alu regimelui, responsabilu adunarei, cu potere de a-si numi ministeriulu, e totuodata si qua-presiedinte alu republicei; inse despre form'a de regimu adunarea nationale inca nu a decisu, fiindu intetita a tracta mai antaiu pentru pace cu dusmanulu. Indata se si tramise Thiers si Favre, si pelunga ei una comisiune de 15 comisari la Parisu spre scopulu de a tracta cu inimiculu. Resultatulu negotiariloru fù, ca in **26** se subscrisera preliminariele intre 5 si 6 óre, si nóptea si intrara 40 mii germanii in Parisu.

Thiers, Favre si cu comisarii cei 15, cari subscrisera cu totii preliminariele se dusera la Bordeaux si sosindu in 28 la 2 óre indata si intrara in biroulu adunarei nationale. Se tienù indata siedintia. —

Thiers cu tristeti'a pe frunte dice: Noi amu luatu asuprane una misiune, care ne casiuna mare dorere, a tracta cu germanii pentru Franci'a. Ne amu incordatu catu numai ni a statu prin potintia, cá se eluptamu conditiunile cele mai favoritórie pentru tiéra. Cu parere de reu asternemu proiectulu de lege adunarei nationale spre pertractare intetita.

Inca la inceputulu prelegerei proiectului, lui Thiers ei veni reu, incatu trebui se parasésca sal'a. Ministrulu Barthelmi cetesce preliminariele de pace; ca germanii pretindu una a cincea parte din Lotaringi'a dimpreuna cu Metiulu si Thionville si Elsati'a fara Belfort, ér' cá indemnisare de resbelu 5 miliarde franci séu 5 mii de milióne. Pana candu se va depura indemnisarea belica germanii voru ocupa mai multe departemente. Conditiunile suntu fórte dure, o dise si adunanti'a, care trecù in sectiuni la desbateri.

In 1-a Martiu se tienù ér' siedintia publica. Barthelmi ceti documentulu privitoriu la intrarea germaniloru in Parisu. Ambe partile -si reserva

*) Dupa conscriptiunea din 1870, Brasiovulu are 28.000, in care inse suntu preste 4000, cari nu se tienu de comuna, ca-ci numai numerulu sierbitorieloru din Secuime ajunge la trei mii, éra restulu de straini inca suntu mai totu socni, cocieri, sierbitori etc., cari se computa la loculu nascerei loru.

dreptulu de a denuncia armistitiulu pana in 3 Martiu si de aici alte 3 dile pana la reinceperea dusmanieloru.

In adunarea de nópte premérsa, dupa una lupta infocata se cerù votare nominale asupra primirei séu neprimirei preliminarieloru de pace si cu **346** in contra la **107** voturi se primira si de catra adunanti'a generale. Prin urmare, déca nu va intreveni vreunu incidente straordinariu, pacea scumpu cumparata dela inimiculu din afara e asecurata.

In Parisu ministrulu Piccard emise in 26 Febr. una proclamatiune, care conjura pe parisiani si pe locuitorii Franciei, cá se remana uniti si linistiti in nenorocirea acésta si face cunoscuta intrarea prusianiloru in Parisu. Una manifestatiune mare premérsa intrarei germaniloru in Parisu. Se batù mersu generalu, la arme, gard'a nationale se adunà preste capu spre a impedeca intrarea barbarului in Parisu, inse nóptea se linistira si se supusera necesitatii diamantine.

Nime nu mai crede in pace statornica, dupa una crudime necesorabile de tractare, cum fù acésta a prusianiloru, dupa opiniunea generale in Europ'a. „Exorietur nostris ex ossibus ultor", -si dicu acum francesii, colcaindule peptulu de suspinu si de dorere cu resbunare. Dér' si in Angli'a domina acésta opiniune:

„Times" din 1-a Martiu dice: ca conditiunile de pace suntu numai nesce base pentru o resbunare si unu armistitiu, ce i va precede, déca germanii anecteza forturile Longwy si Thionville, cu tóte, ca Luneville, Nancy si confiniele nordice remanu francese.

Principele Fridericu Carl se denumi gubernatoru generale alu Champaniei. Dóue corpuri prusiane voru intra in 1-a Martiu in Parisu si avangard'a sub gen. Kamecke a si intratu fara opunere. — In forturile parisiane s'au aflatu de dusmanu 1357 tunuri in stare buna, dér' alte 602 de campania n'au fostu predate.

Imperatulu Wilhelm catra imperatésa telegrafà in 26 asia: „Cu anim'a aduncu miscata si cu recunosciintia pentru bunatatea lui Ddieu -ti anunciu, ca preliminariele pacei s'au subscrisu, se astépta numai consimtiementulu adunarei din Bordeaux."

La tiarulu Rusiei telegrafà asemene facundui cunoscute preliminariele pacei, adaugundu: „Asia dér' stamu la finitulu gloriosului (!) resbelu sangerosu! care ni se imbuldi prin o frivolitate fara ecsemplu. Prusi'a nu va uita uici odata, ca ti multiamesce numai dtale, ca n'a luatu resbelulu acesta dimensiunile cele mai estreme. Ddieu se te binecuvinte pentru acésta."

Tiarulu Alecsandru II. alu Rusiei ei respunse: „Ti multiamescu pentru impartasirea preliminarieloru. Me bucuru impreuna. Se dè Ddieu, cá se urmeze o pace duratória. Sum fericitu, ca simpathiele mele cá amicu adictu ti au potutu dovedi, ca amiciti'a ce ne léga la olalta (alianti'a) asecuréza fortun'a si glori'a ambeloru imperia."

Asia se felicitara domnii autócrati ai absolutismului militariu, pre candu totudeodata recunoscura si regimulu republicei presente francese, cu sperantia numai, ca o voru inchide cu pareti chinesici de catra statele loru. Dér' spiritulu sbóra preste munti si preste codri si preste tóte taberele dusmaniloru, bine ca a remasu Franci'a cu libertatea salvata. —

Li au fostu lesne prusianiloru si nemtiloru a adurmeca de timpuriu tóte miscarile francese si apoi ai totu suprinde, ca-ce ei -si tramisera de multu roiurile de lipitori prin tóta Franci'a, ma si prin tóte celelalte state romanice de timpuriu, cá anteposturi de spionii cei mai securi, pentru orce casuri de cuceriri fia morali, fia materiali, si aceia li au fostu man'a drépta la tóte spre incremenirea pamenteniloru, cari se vedea numai venduti si pericitati. Cu seminti'a slava face asemene Rusi'a, care impinge rutenii lui prin tóte tierele vecinasie nesubjugate, cá cu ajutoriulu loru, la unu casu nefastu de feliulu acesta, se se servésca la asemeni tradari si spionari. Seminti'a latina cu spiritulu civilisatiunei sale si a cosmopolitismului seu eredite dela strabuni, vedemu cu dorere, ca s'au espusu unui periculu, care nu va incota a le fi amenintiatoriu vietiei, pana candu nu voru scapa de sierpi nutriti in sinu si pana candu nu voru urma si ei asemene manevre precalculate pentru plane cu sute de ani inainte!!! Totu nemtii fura tradatorii si a celoru 602 tunuri de campania reservate in Parisu. — Éca politic'a practica cu tóta definitiunea ei din Nr. Gazetei 11 a facutu cu nerespectarea umanitatii, cu neecsorabilea crudime mai multa treba, decatu totu eroismulu si civilisismulu Franciei. Et crimine ab uno disce omnes. Te feresce de canele mutu si ap'a linu sierpitória. — Numai se remana seminti'a romana propugnatória libertatii democratice, cace tóte i se voru readauge loru, déca se voru uni strinsu intr'o confederatiune dupa intentiunea, ce o are unu diurnalu nou esitu in statulu Romei, in Macerata, cetate in partea medinale de Ancon'a, infiintiatu de multi italiani ilustri, cu titlulu: **„Confederatiunea latina cu sieddementulu in Capitoliu"**, avendu de scopu a indupleca pe latinii occidentali Franci'a, Itali'a, Ispani'a, si ? a face una uniune politica spre aperarea nedependintiei popóreloru de vitia latina si conservarea institutiuniloru libere democratice, in contra virirei óspetiloru despoti si a elementului teutonicu. Succesu bunu si estinsu de unu bunu augurn. —

Jacob H

Din scaunulu Sibiiului in diu'a intempinarei Domnului (10 Febr.) 1871.

Afaceri scolastice.

Caus'a scolastica, devenita dupa parerea nóstra, **causa nationale**, merita, cá totu natulu romanu se o imbracisieze cu tóta caldur'a animei **romane**. Ca-ce poporulu, in impregiurarile, in care traimu, are lipsa neincungiurata de lumina, de cultura, de desteptare, si pre acestu terenu, atatu de salutariu, nu trebuie nici odata, se ne obosimu, si si in casulu, déca succesele, resultatele, n'ar corespunde totudéun'a dorintieloru si asteptariloru nóstre, nu trebuie nici odata se desperamu, ca sementi'a buna semanata odata, totu va aduce fructe, de si mai tardioru. **Precum alte idee inalte si salutarie pentru popóre, numai dupa lupte si staruintie neobosite, s'au potutu realisà in vietí'a practica, asia e si cu caus'a scolastica, cu caus'a culturei si a inaltiarei poporului.** Si aici, se recere lupta continua spirituale, constantia, zelu si perseverantia.

Dupa aceste premise, credemu, ca vomu face unu micu servitiu in interesulu causei scolastice, candu venimu cu tóta fidelitatea, a reportà despre miscarile, ce se facu la noi, pre terenulu scolastico. Intre afacerile sinodului protop. tienutu in 28 Oct. 1870, desbaterea cestiunei scol., a ocupatu loculu celu de antaiu. Acelu sinodu, luandu la pertractare seriósa cestiunea, ca cu ce modalitate si pre ce cale legale s'ar poté imbunatati starea materiale a scóleloru populare din protop. gr. cat. alu Sibiiului? — a decisu, cá se se provóce fiacare comuna bisericésca din tractulu amentitu, a tiené conveniri parochiale, sub conducerea **unui** membru esmisu din sinulu senatului scol. protopopescu, si acolo a desbate cu tóta seriositatea cestiunea imbunatatirei starei materiale a scóleloru popul. si apoi resultatulu aceloru desbateri alu presentà la cea mai de aprópe siedintia a senatului scol. protopopescu séu district. spre a face ulteriórele dispositiuni, ce se voru afla de lipsa. Convenirile ori conferintiele parochiale s'au tienutu in cele mai multe parochii din tractulu protop. resp., adica in acele parochii, unde poporatiunea e in numeru mai considerabilu, (ca-ci suntu si parochii cu poporu pucinu).

In siedinti'a senatului scol. protop. tienuta in 2 Febr. a. c. s'a si luatu la pertractare, reporturile venite din acele parochii, unde s'au tienutu conferintie scolastice. Din acele reporturi resp. protocóle, constatamu cu bucuria, cumca poporulu nostru, de si are a se luptà cu multe neajunsuri, totusi, incepe din ce in ce a se petrunde mai tare despre insemnetatea si folosulu scóleloru. Acést'a se dovedesce din aceea impregiurare imbucuratória, ca in unele comunele bes., pre unde suntu edificia de scóle, poporulu s'a apromisu si deobligatu a concurge la imbunatatirea starei materiale a scóleloru, parte prin cesiunea unei parti din venitulu triluariu alu arondei de carcima, parte prin donarea vre unui agru ori fenatiu, parte prin subventionare din cass'a comunale, se intielege, ca aceste oferte se fecera numai in acele comune, care suntu curate de o nationalitate si relegiune, — ér' in alte comune bes., unde inca nu suntu edificia de scóla, poporulu s'a apromisu in celu mai scurtu timpu, a-si edificà scóla. In vreo catova comune, poporulu fiindu acum ocupatu cu edificarea de beserici si case parochiale, s'a deahiaratu, cumca indata ce voru gatá cu acele edificia, nu voru lipsi a-si edificà si scóle, Senatulu scol. protop. n'a lipsitu a lui ulteriórele dispositiuni necesarie pentru punerea in lucrare a conclusaloru aduse in amentitele conveniri parochiale, indemnandu, laudandu si incuragiandu pre celi zelosi. Amu dori numai, cá comunele nóstre bes. se se tiena de otararile si apromisiunile facute, cá nu cumva si acele, cá si multe alte lucruri bune, se remané numai vorbe góle, puse pre chartia; din acestu motivu, senatulu scol. protop. a provocatu indata pre resp. comune, cá se astérna acte formali despre cesiunile si ofertele facute in favórea scólei, cá astfeliu acele, inaintanduse la locurile mai inalte competente, se capete aprobarea acelor'a.

Ni a fostu inse tare batatoriu la ochi impregiurarea, ca in comun'a Gh. . . . representanti'a comunale a decisu, cá salariulu docentelui, carele pana aici, se dá in naturalia, se se dè in bani si anume: se se solveze din cass'a comunale; asupra acestui lucru s'a facutu actu formale, carele s'a tramisu spre aprobare jud. cerc. resp., dér' acest'a sub protestu, ca contractulu resp. s'a facutu fara prealabila lui incunosciintiare si scire, a denegatu aprobarea aceluia. Asia docentele, vediendu acum fara de salariu in bani, ér' competenti'a in naturalie nepotendusi-o capetá, s'a vediutu necesitatu a demisionà din postulu seu. Demisiunea inse in decursulu anului scol. nu s'a potutu primi, ci senatulu scol. par. resp. fù indrumatu, a face la senatulu scol. protop. aratare motivata si documentata, pentru de a poté recurge mai susu in obiectulu solvirei salariului respectivului docente. Éca deci unu ecsemplu invederatu, ca caus'a scolastica recere lupte morali continue si preste totu imbracisiare caldurósa si zelósa (si apoi inca solidarià). Prin urmare se póte si aici aplicà dis'a s. scripture, ca numai acel'a, carele va perseverá pana in fine, se va poté mantui. Dér', fiinduca opintirile singuratece devinu adesiori mai numai cá nesce aratari sporadice, prin urmare fara resultatu eficace, pentru acéea in interesulu unéi conlucrari **solidarie si armonice**, — cu unu trupu si sufletu — pre acestu terenu atatu de nobilu, atatu de santu si atatu de influintiatoriu in cultur'a si ecsistenti'a nationale a unui poporu, ne rogamu cu totudeadinsulu, in tóta diu'a, sér'a si demanéti'a asia: „Congresule besericescu! vinia imperati'a ta, catu mai curendu! — . . . . u.

Discursulu

dlui deputatu Mircea B. Stanescu,

pronunciatu in siedi. dela 9 Febr. a camerei representantiloru, cu ocasiunea pertractarei bugetului ministrului de justitia.

(Capetu din Nr. 12.)

La procuratur'a de statu, la tribunalele de presa nu este aplicatu nici unu romanu, de si rolulu de acusati lu jóca mai alesu diurnalistii nationalitatiloru. La judecatoriele districtuale nu e aplicatu nici unulu; la tribunalulu cambialu nu e nici unu concipistu, ba nici chiaru unu diurnistu, chiaru si in Aradu nu e aplicatu nici unu romanu; éra despre tribunalele montanistice nici nu facu amintire.

Dvóstre veti poté respunde la tóte aceste, cá in centru e aplicatu unu translatoru autenticu, dér' trebui se fia unu asemene translatoru si in sinulu ministeriului de justitia, inse nu este, si déca au trebuintia de vreunulu lu imprumuta dela tribunalulu de presa. Nu intielegu nici decatu, cá pentru ce s'a numitu chiaru si la biuroulu de presa unu individu, care nu posede prefectu si nu scie ex asse limb'a romana. De aici provine apoi, cá traducatoriulu a trebuitu se faca fiasco in nenumerate procese, de órace nu scie perfectu limb'a romana. E dreptu, ca elu póte traduce cu conscientiositate, inse cu tóte aceste traduce reu, si prin acésta seduce pre judecatori.

Acést'a e caus'a, ca la ministeriulu de justitia a venitu unu actu romanescu, in care a obvenitu espresiunea „buna-óra", ceea ce insemna „jobbdán" séu „spre ecsemplu" si s'a tradusu cu jó óra (óra buna); lucrulu firescu, traducatoriulu respectiv sciindu ceva latinesce si romanesce, a fabricatu din bonus-a-um, jó (bunu) si din hora-ae ora „jó óra".

De asemenea si judecatoriele, ne avendu traducatori nationali, primescu de acolo cate unu traducatoriu. De aici provine apoi, ca primimu sen-

tintie decopiate reu, si pentru cá se aratu unu ecsemplu eclatantu, cum se respectéza legea de nationalitate adusa de ministriulu de justitia si de maioritatea lui, voiu insirá catera ecsemple.

In anulu 1867 s'a presentatu pretorelui din cerculu Lipov'a, care acum siede pe bancele deputatiloru, una actiune sumaria in limb'a romana, fiindu ca ambele partite dimpreuna cu advocatulu erau romani. (Una voce din drépt'a: Negu, nu e adeveratu.) In actiune s'a cerutu defigerea terminului de pertractare si totuodata si pertractarea. Pretorele a adusu inse urmatóri'a decisiune:

„De órace eu nu intielegu cuventulu pretura, sub care mi s'a presentatu actiunea, si de órace advocatulu nu e advocatu romanu, ci maghiaru, respingu actiunea.“

Contra acestei decisiuni s'a datu recursu de nulitate; recursulu avù asemenea sorte, fiinduca pretorele a trebuitu se fia consecinte; nepriminduactiunea, nici recursulu nu l'a potutu primí; contra acestei decisiuni s'a datu de nou recursu de nulitate, care inse si astadi diace la curtea de casatiune. Eta dér', ca una actiune presentata in 1-a Ianuariu 1867 nici pana astadi n'a ajunsu la pertractare.

Amu insiratu aceste ecsemple pentru a atrage atentiunea dlui ministru de justitia asupra acestoru impregiurari abnorme.

Mi se va obiectá póte, ca pentru ce nu amu cercatu remediulu de dreptu la comitetulu comitatensu? Recunoscu, ca m'asiu fi potutu folosí de acestu dreptu, inse ni este bine cunoscutu, ce servesce de cinosura la compunerea comitetului; — prim'a linia: afinitatea, cognatiunea, amiceti'a, si a dóu'a: respecte politice. Oficialii alesi de unu asemenea corpu suntu persónele sale grate, ca-ci altcum nici pretorele amintitu nu ar' fi fostu alesu in unu cercu, unde suntu numai dóue comune germane, ér' cealalte tóte romane. A cercá remediu la comitetu, acolo, unde scimu cu siguritate, ca nu vomu aflá, este lucru in daru. Prin apelatiunea, ce amu fi facutu contra acestoru abusuri, totu din aceleasi cause si motive politice, amu fi scoratu asemenea resultatu, — respingere, cu tóte, ca in § 7 alu legei de nationalitate apriatu se dice, ca fiacare partita este indreptatita a-si dá actiunea in limb'a sa materna, si judele este obligatu a aduce decisiunea totu in acceasi limba. — Éra § 9 suna: In causele civile si criminale, cari se pertractéza prin intrevenirea advocatului, procesulu degiá intentatu conformu usului de pana acum se póte continuá in limb'a, in care este data actiunea. Precum cu totii bine scimu, la jurisdictiunile din Ungari'a si Transilvani'a, in intielesulu ordinatiuniloru emanate prin cancelari'a aulica si locotenintia, s'an introdusu limbele diferiteloru nationalitati; estu-modu s'a introdusu si in comitatulu Aradului limb'a romana, cá limba procesuale.

Acestu usu, la care se referesce si § 9 alu legei de nationalitate, a sustatu, si advocati nemaghiari, tienendu strinsu la elu, si fiinda totuodata una usiaretate mare pentru densii de a se folosí de limb'a loru materna, au datu nenumerate actiuni, atatu la tribunalulu cetatianescu, catu si comitatensu, fara a avé temerea de a fi respinsi cu actiunea din caus'a limbei, ce nici ca s'a intemplatu, la din contra s'a intemplatu si aceea, ca unu errau cá inctu instruitu prin care-va politicandru séu legulelíu, a facutu esceptiune in contra actiunei data in limb'a romana; elu nu s'a aperatu, si asia i s'a datu nou terminu de pertractare, dér' neinfacisianduse nici atunci, fù contumaciatu. Dupa acést'a a datu recursu de nulitate la curi'a regésca, recursulu inse s'a respinsu; estu-modu si curi'a regésca si respectivulu tribunalu a recunoscutu ecsistinti'a usului si poterea lui obligatória.

Voiu mai aduce inca unu casu, care va reversá lumina asupra arbitriului, care se practisédza la noi. Inainte de intrarea in viétia a legei de nationalitate si a nóuei procedure fui representantele unei partite, si cá atare luai protocolulu de pertractare in limb'a romana, advocatulu contrariu a facutu esceptiune, dér' judele a adusu mai multe decisiuni nemeritórie, prin cari a recunoscutu dreptulu de limba, si a primitu actiunea. Dupa promulgarea si intrarea in viétia a legei de nationalitate, tribunalulu adusese una decisione, prin carea me obligá a traduce in limb'a maghiara tóte actiunile si aperarile luate la protocolu inainte de acea cu 1—2 ani, la din contra voiu fi contumaciatu.

Marturisescu, pana atunci nu amu scintu, ca legile se aiba potere retroactiva (lex ad praeteritum trahi nequit) tribunalulu, pentru a-si justificá procedur'a, se provocá la legea de nationalitate, din care inse se póte vedé chiaru contrariulu. Dér' chiaru si in casulu, candu legea de nationalitate nu ni ar' dá dreptulu a portá respective continuá procesulu in limb'a nóstra, ea nici atunci nu are potere retroactiva. Inse ce valóre are ratiunea si dreptulu acolo, unde domnesce arbitriulu.

Capetai terminu nou de pertractare, la care asiu fi fostu silitu a admanuná archivariului tóte actele acum a dóu'a óra in traducere maghiara. Archivariulu inse aduce una decisiune, prin care mi respinge primirea actelor; — si déca dupa atatea secature, me indestuliamu cu decisiunea amintita si me departamu, eramu contumatiatu legalminte, fara cá in protocolu se se fia facutu mentiune despre presentarea mea. Amu cerutu atestatu, pentru cá se me potu justificá, inse mi s'a denegatu. In fine a adusu una decisiune, prin care mi se respingu actele, din simplulu motivu, ca acelea suntu scrise in limb'a romana. Cu ce dreptu a pututu archivariulu a aduce citat'a decisiune, nu sciu, — din parte-mi nu amu aflatu paragrafu in procedur'a civile, care se dè archivariului dreptulu de a aduce asemeni decisiuni. Amu aratatu caus'a la tribunalulu orasienescu, rogandulu se binevoiésca a-mi primí actele si a aduce judecata. Tribunalulu, dandu locu decisiunei archivariului, -mi respinse cererea; contra acesteia dedui recursu de nulitate la curia reg., aratandui, ca tribunalulu cetatianescu nu a avutu dreptulu a-mi impune obligamentulu de a traduce actele presentate inainte de 2 ani. Pentru intarirea asertiuniloru mele amu aclusu in originalu mai multe sententie, ce s'au adusu in cause portate in limb'a romana, subscrise de judele primariu alu cetatei Aradu si provedute cu sigilulu acelei asi. — Tribunalulu orasienescu, pentru a scapá din acésta pusetiune neplacuta, face una relatiune cu totulu contraria adeverului, aserandu, ca inaintea tribunalului orasienescu nu s'au portatu nici una data procese in limb'a romana. Curtea de casatiune, in motivele decisiunei aduse, recunósce, ca tribunalulu, nu a procesu corectu, dér' totusi primi de base relatinnea falsa a tribunalului si, trecundu cu vederea sentintiele, decisiunile si aclusele scóse din procese portate in limb'a romana, aduse totu prin aceluasi tribunalu, respinge recursulu.

Astfelu fui silitu a continuá si a portá procesulu a dóu'a óra in limb'a maghiara. Nu vorbescu, onor. camera, in interesulu meu, ci in interesulu aceloru partite serace, cari de 4 ani astépta judecat'a, déra din caus'a unei procedure arbitrarie si ilegale nu potu capetá. Eta déra inca unu defectu principalu alu justitiei.

Precum acestu casu specialu, asia si celealalte le-amu insiratu — precum amu mai repetitu din singurulu motivu, cá se atragu atentiunea dlui ministru asupra loru si se lu facu atentu la impregiurarea, ca ecsiste tribunalu orasienescu, care face relatiuni false la curtea de casatiune, fara de a fi pana acum pedepsitu.

Este lucru dorerosu, ca la tribunalulu cambialu nu este denumitu nici unu romanu spre daun'a si in detrimentulu partiteloru romane. Spre ilustrarea asertiunei mele voiu aduce érasi unu casu specialu, care nu de multu s'a intemplatu la tribunalulu cambialu. Una partita citata la tribunalu, nu a voitu a-si luá advocatu, ci s'a dusu singura si a imbiatu pe contrariulu cu impacatiune, la intregulu tribunalu inse nu s'a aflatu unu singuru omu, nici chiaru cancelistu, care l'ar fi intielesu, a trebuitu déra se alerge prin tóta cetatea, cá se-si afle unu omu, care se fia in stare a luá impacatiunea la protocolu.

Este lucru tristu, ca legea de nationalitate, care pre mine nici decatu nu me multiumesce, nu se respectéza, si esperinti'a de 4 ani nu me indreptatiesce a crede, ca ministeriulu de justitia va lucrá intr'acolo, cá se incete reulu, si legea sanctionata se se respecteze atatu din partea lui catu si din partea judiloru subalterni. — Securitatea vietiei, a libertatii, onórei si averei este periclitata si in una stare abnorma, ér' procedur'a observata facia de nationalitati nu ne promite nici unu bine. Atragu deci atentiunea dlui ministru de justitia, cá, déca nu se va face dreptate conforma legiloru si déca nici in viitoriu nu se voru respectá legile aduse pana acum, se nu se mire de nemultiumirea generale a poporului.

In fine, inchiaindu cu proverbiulu latinu: Fiat justitia, aut pereat budget, nu potu primí bugetulu nici chiaru in generalu. —

Dela diet'a Ungariei.

In siedinti'a din **20** Febr., candu respunse min. Andrássy la interpelatiunea dep. Stratimirovics, respunsese si lui Irányi in caus'a intrevenirei in favórea Franciei, de a i se inlesni conditiunile pacei, dicundu, ca nici Angliei nu i succese a intreveni cu resultatu, apoiu cine intrevine trebuie se fia gata a-si efeptua intrevenirea, deci se lase in grigi'a regimelui acésta, care va face ce si candu i va fofosí. — Irányi nu se multiamesce cu respunsulu, ca-ce cu acésta intrevenire s'ar face destulu si politicei sustienerei ecuilibriului europeanu si s'ar evita si sfasiarea teritoriului.

Dupa ce respunse si lui Stratimirovics, acesta se roga a i se concede, cá se-si faca observarile in siedinti'a viitória.

Se continua desbaterea bugetului min. de cultu si Em. Hodossy propune marirea salarieloru profes. dela universitate, cá celele din Vien'a, dela 1200 si 1000 la 2500 si 1500 fl. Cu 400 fl. bani de cortelu li se imbunatatisc starea, si secretariulu de statu Tanárky, dovedi cu date, ca multi prof. tragu si bani colegiali dela 3000, — 6000 fl. Se predá proiectulu lui Hodossy la comisiunea finantiaria, cá deodata cu proiectulu reformarei se se iè in considerare.

Cá spese personali la universitatea din Pest'a se votéza 189.090 fl., cá erogate generali 145.628, stipendii la universitate 20.427 fl.; pentru seminariu de prof. gimnasiali 20.150 fl., subventiunea fóiloru pedagogice 8000 fl. si sustienerea politechnicului Iosefinu 124.888 fl., rubricele primi se avisara a se da la comisiunea de instructiune, ér' alu patrulea la comis. finantiaria, dupa propunerea lui Ed. Zsedényi.

Dupa reportorele „Albinei“ rubricele 7—12: „preparandiele pentru profesorii de scólele reale“ cu 11.000 fl.; pentru „o preparandia de invetiatori de desemnu si o scóla de modelu pentru desemnu“ cu 14.020 fl., pentru „academi'a de drepturi din Clusiu cu 15.455 fl.; pentru „institutulu medico-chirurgicu din Clusiu“ cu 31.615 fl. si in fine „spese comune ale institutelora superiore din Ardéu“ cu 2500 fl. se votéza fara nici o observare. —

Urméza desbaterea asupra speseloru pentru scólele medie.

Iul. Schwarz face unele observari in privinti'a salarieloru profesorale dela aceste institute.

D. Irányi intréba, cum stà cu institutele de gimnastica?

Secretariulu de statu G. Tanárky dice, ca de si aceste institute, unde s'au introdusu, au aratatu resultatele cele mai favorabile, totusi n'au potutu a se sistemisá in tóte institutele, regimulu inse are de cugetu ale introduce pretotindenea.

Dupa acestea cas'a incuviintiéza rubr. 13—40 si adica: pentru „gimnasiu de statu din Sibiiu“ 20.883 fl., „gimnasiu de statu din Kaposvár“ 12.110 fl., „gimnasiu realu din Losencz“ 5940 fl., „gimnasiulu realu din Fiume“ 14.200 fl., „scóla reala din Bud'a“ 26.200 fl., „scóla reala din Casiovi'a“ 11.940 fl., „scóla reala din Temisiór'a“ 13.060 fl., „scóla reala din „Cinci-Beserici“ 13.060 fl., „scóla reala din Segedinu“ 13.600 fl., „scóla reala inf. din Kálló“ 5230 fl., „scóla reala inf. din Kecskemét“ 5230 fl., „subventiunea scólei reale sup. din Posionu“ 4000 fl. totu asia pentru „scóle medie de nou infiintiande“ 10.000 fl. si in fine pentru „cursulu de mósie 6600 fl.

Urméza totu sub titlulu III: „preparandiele pentru invetiatori, scóle elementare, poporale si cetatienesci“.

G. Várady trage atentiunea ministeriului asupra eroriloru ce obvinu in cartile intrebuintiate in aceste scóle, si citéza ecsemple.

Secretariulu de statu G. Tanárky spune, ca in cartile recensate de regimu nu obvinu erori cá cele citate de antevorbitoriu; de altmintrea regimulu lucra si va lucrá din tóte poterile a delaturá asemenea carti.

K. Tisza dice, ca asemenea carti cá cele citate de Várady propaga cunosciintie falise in contra intregritatei statului, — geografia — si provóca pe regimu a pasí energicu contra acestoru carti si a prescrie, ce este de propusu.

Ar. Szilágyi provóca pe regimu a recensá cartile resp. nu prin inspectorii scolari, ci prin organe centrale.

Sub rubric'a 31 „institutulu preparandialu din Pest'a“ se recomanda 22.310 fl.; rubr. 32 pentru „preparandi'a de invetiatorese“ 23.000 fl.; pentru „celelalte preparandii de invetiatori“ 301.400 fl.

K. Tisza dice, ca elevii din preparandie costau pré multu, ca nu e de ajunsu numai o preparandia pentru invetiatorese, si cere cá pe viitoriu se se considere punctulu din urma cu deosebire.

Secretariulu de statu G. Tanárky dechiara, ca regimulu va considerá cele pomenite de K. Tisza; éra la intrebarea lui Csiky respunde, ca locurile, unde au se fia preparandiele inca nu suntu decise.

In siedinti'a din **21** Febr. Titulu III, rubric'a 35 „recerintiele instructiunei poporale“ e preliminatu cu 650.000 fl. Comisiunea fin. propune cá atatu rubric'a acést'a se se primésca neschimbatu catu si urmatóriele: rubr. 36 „edarea fóiei pedagogice in 7 limbi“ 39.000 fl., rubr. 37 „instruirea adultiloru“ 50.000 fl., rubr. 38 „perfectionarea de profesori pentru seminariele invetiatoresci si de invetiatori pentru scólele poporale“ 50.000 fl.

Iul. Schwarz afla, ca sum'a de sub rubric'a 35 este pré mica pentru de a poté ajunge la scopu, dorésce a se dá autonomiei locu catu se póte mai multu, a se inmulti inspectorii scolari, si in fine cere cá regimulu se astérna unu proiectu de lege in acestu intielesu, reformandu astfeliu articlulu de lege 38 din 1868.

Al. Horváth spune, ca regimulu a tramisu pana acuma ómeni de aceia a face studii in institutele straine, cari n'au pregatirile necesarie spre acestu scopu, si cere a se face alegeri mai potrivite.

Al. Körmendy provóca regimulu a procurá midiulóce de instructiune eftine (globuri, mape, carti etc.) si a cere spre acestu scopu unu creditu suplementariu.

In fine se votéza rubr. 35, ér' propunerile lui Schwarz si ale lui Körmendy se decide a se tiparí si a se impartí intre deputati.

Rubricele 36, 37 si 38 dupa pucine observari din partea lui E. Simonyi si a lui Irányi, la care respundu Tanárky, G. Ioanoviciu si min. Kerkápoly se primescu.

Rubric'a 39 „institutulu surdomutiloru in Vatiu“ cu 35.896 fl. se primésce cu scadere de 100 fl.

Titulu IV: „Provederea institateloru de invetiamentu“ este pusa cu 201.819 fl.

La acestu locu deputatulu D. Irányi face amintire, ca dep. Molnár cá diregatoriu in ministeriulu de instructiune, atunci candu ministriulu aflase si amblá se cumpere unu locu pentru universitate cu 80,000 fl. iute a preveniu pe ministru si l'a cumperatu cu 80.000 fl. si dupa acesa l'a vendiutu de locu regimelui cu 125.000 fl., adica cu profitu de 55.000 dela statu.

St. Molnár se scusa, ca n'a sciutu de feliu, ca regimulu dorésce se lu cumpere, si ca de si l'a vendutu mai scumpu, totusi n'a avutu nici unu profitu.

E. Simonyi asemenea afla curiósa acea intemplare. —

O voce din stang'a — striga ironicu, ca óre numai intemplare se fia fostu!

St. Molnár se scóla si respunde: „Wie der Scheim ist, so denkt er.“ (Cum e hotiulu asia i e gandulu.)

Prin acésta s'a escatu unu scandalu si unu sgomotu infricosiatu. Au luatu cuventulu mai multi oratori spre a condemná pre Molnár; in fine se fini cu acesa, ca St. Molnár -si retrase cuvintele.

Fiindu deputatii fórte iritati, presiedintele incheia siedinti'a la $1^1/_4$ óre. —

Periculu ce amenintia beseric'a gr. cat. romana prin autonomi'a cat. pestana.

Suptu acestu titulu publica d. Iosifu Romanu cu datu Oradea mare 19 Febr. 1871 in „Fed.“ unu profilu alu proiectului de organisatiunea autonomiei rom. cat., facutu de comisiunea congresului cat. ungurescu, care i se impartesise cá deputatu pentru alu studia pentru congreculu ce se va deschide in 9 Martiu a. c.

Dsa dechiara inainte, ca nici deputatii din Oradea mare, dér' dsa nici decum nu va participa la congresulu episc. ungur. si fiinduca cuprinsulu proiectului de organisatiune face si pe romanii gr. cat. o apa amestecata in puterea absolutistica a organisatiunii loru concentrata in Pest'a, trage luarea aminte a tuturoru unitiloru cu urmatóriele consideratiuni:

„Considerandu déra, ca adunarea regnicolaria -si are loculu in Pest'a, sub presiunea legislatiunei si a guvernului maghiaru;

considerandu, ca presiedintele ei este primatele, unu demnitariu alu tierei unguresci, si ca acea adunantia ecsiste din 201 membri, din cari numai 27 potu fi romani;

considerandu, ca acésta adunare in senatulu directionalu, abia dóra va alege intre cei 9 membri unu romanu, éra de siesi la sectiuni nici pre unulu;

considerandu, ca cei slabi la angeru si ambitiosi, cari voru dorí stari inaintate, voru cercá gratí'a si favórea acestui senatu si a adunarei regnicolarie, nu interesele beserícei sale nationali;

considerandu, ca propunerile ternarie la episcopate si canonici le va face senatulu adunantiei, in carele abia va fi unu romanu, si ca si aici tóte se voru decide cu maioritate de voturi, si ca astfeliu in cele mai multe casuri nu voru fi respectate nici dorintiele episcopiloru si ale metropolitului romanu, nici ale senatului diecesanu;

considerandu, ca prin acést'a dieces'a Blasiului -si perde frumosulu seu dreptu, de a-si alege in venitoriu pre archipastoriulu seu;

considerandu, ca prin acést'a si celorulalte diecese romane li este eschisa inca si speranti'a cá se si capete dreptulu, ce domina in beseric'a orientale de a-si poté alege archipastorii sei;

considerandu, ca acésta adunare póte dispune dupa placu despre sistem'a invetiamentului in scólele gimnasiali, preparandiali si comunali, ba are dreptulu de a censurá cualificatiunile profesoriloru romani, si ca se va amestecá in tóte trebele de instructiune, tramitiendu mandate senateloru diecesane si protopopesci romane, cari au detorintia de a le implini, si ca, prin urmare, la delatiunea unui diregatoriu séu notariu maghiaru, ni se voru alungá cei mai abili individi de pre terenulu institutiunei;

considerandu, ca venitele intercalari, de aici incolo se rapescu dela diecese, si voru incurge érasi in cass'a adunarei;

considerandu, ca sub pretecstulu de suprainspectiune, óre se ecsecuta bine statutele si decisiunile adunarei regnicolarie, se viresce nemidiulocitu in tóte trebile diecesane, protopopesci si comunale, si estu-modu episcopulu, ordinariatulu, ba insa-si adunarea séu sinodulu si senatulu diecesanu, devinu ilusorie;

considerendu, ca inca si in certele parochianiloru cu preutulu se póte ingerá;

tóte, tóte acestea dicu, considerandule si bine cumpenindule potemu vedé, ca sub pretecstulu autonomiei, nóe romaniloru gr. cat. nu ni se dá autonomia in trebile nóstre, ci ni se rapesce si cata amu avutu; ni se strica si stramuta tóta institutiunea beserícei orientale, si asia nóe ni se gatesce mórte, ér' nu inviare!

Frati romani din provinci'a metropolitana gr. cat. de Alb'a Iulia! poftiti astfeliu de autonomia? primi-reti regulamentulu, statutulu séu oricum se va numí organisatiunea adunarei regnicolarie cat. de Pest'a? si óre déca din dieces'a oradana cu fapt'a, éra din celelalte diecese cu ignorarea au protestatu romanii gr. cat. in contra competintiei acestei adunautie, potu ne indesá cu sil'a in staululu loru, necerutu, nepoftitu? óre acésta adunantia va ecsecutá acésta organisatiune si in beseric'a nóstra cu sil'a prin diregatoriele politice séu prin archiereii nostri? óre in astfeliu de impregiurari ce insemnetate are metropoli'a nóstra, si óre este causa pentru ce ce mai ecsiste dens'a? óre, dupa tóte aceste, pentru ce ne-a separatu pontificele romanu in privinti'a administratiunale pentru totudéun'a de autoritatea Strigoniului?

Tóte acestea se le judecamu, se stamu se privéghiamu, dér' se stamu bine, se stamu cu frica, ca-ci leulu racnesce si cu gur'a cascata cauta cá se ne imbuce!“

Vomu publica si estractulu din proiectulu resp. de alta data, pana atunci inse de nobis sine nobis ori ce se va face n'are valóre, ma nici póte avé, pana candu avemu si noi dreptu si voia si le scimu apera si in contra tradatoriloru si in coutra asupritoriloru. Uniti in cugetu si in simtiri tóte le potemu invinge, ca nu e potere, care se ti póta sili consciintia solidaria si generale. —

Vien'a.

Ide'a monarchiei unite austriace in opositiune cu dualisme, trialisme si federalisme, a esitu pe terenulu seu celu largu de actiune, nitanduse preste umeri la ei, cari i ar' mai angusta séu dificulta drumulu calatoriei de secle. Una monarchia unita cu una representatiune solidaria in centru, cu egalitate de dreptu perfectu egale pentru tóte natiunile monarchiei, administratiune facilitata si justitia nejignita, nepangarita, trage acum degetulu cu parlamentarismulu si. — Noulu ministeriu, dupa cum ei vediuramu program'a, nu pórta frica de resturnare nici de blamu. Se incordara giscraniî cu adeptii, a sili pe ministeriu la demisiune, midiulocindu cu 77 in contra la 59 voturi, cá se nu i se primésca proiectulu de lege pentru percepérea contributiuniloru, decatu numai pe una luna, dér' ministeriulu nu i pasa, póte ca mai curundu se va desface camer'a deputatiloru decatu se demisioneze ministeriulu, care e afara de camera si dór' preste ea. — Diurnalele cele bine informate, o spunu verde, ca vechi'a idea si politica austriaca -si a reinceputu continuarea misiunei strabune, dupa continuitatea ei de dreptu si politic'a continuativa. Unu monarchu bunu si dreptu, accesibilu, va face mai multu intr'unu anu spre a multiumi popórele, decatu au facutu parlamentarismulu de 10 ani, dicu totu diurnalele. Vomu vedé, ca altfeliu dinaintea suprematisatoriloru totu nu mai e de traitu. —

Novissimu.

In siedinti'a din 1-a Martiu a adunarei nationale din Bordeaux dep. Keller in numele Elsatiei si Lotaringiei, dechiará de nula si fara valóre orce cedere de teritoriu francesu si -si reserva si pastréza dreptulu susu si tare pentru toti de a se impreuna érasi cu Franci'a. Totuodata dechiara in numele colegiloru din Elsati'a si Lotaringi'a, ca nu mai potu remané in adunare spre a representa o tiéra, pe care Franci'a o a cedatu inimiculul.

Parisu 2 Martiu. Dupa primirea telegramei despre votulu adunarei nationali pretinse J. Favre in Versailles desiertarea Parisului. Bismark cerú protocolulu oficiale alu siedintiei; sosindu acesta Favre ér' merse la Versailles si provocá desiertarea Parisului. — Se crede, ca adi de séra se va desierta. —

In Londonu a facutu mare sensatiune impartasirea preliminarieloru si gratularile intre imp. Wilhelm si tiarulu.

Germanii serbéza cu iluminatiuni si vacantie pentru scoli succesulu pacei, pana si germanii din Stiri'a si Austri'a facu pregatiri. —

Varietati.

— Actele societatei „Transilvani'a“, infiintiata de 4 ani in Bucuresci, s'au publicatu si pe anulu alu III. alu activitatei sale in un'a brosiura form. 4º cá si pana aici. Averea societatei Transilvani'a a fostu de 86.888 franci si 16 centesime, éra spesele pe 2 trimestre ($^1/_2$ anu) din urma 6775 fr. 19 cent. Adica Transilvani'a ajunse cu averea pe asociatiunea trans. — „Trans.“

— In anulu curente a esitu de sub tiparíu: „Ahn-Ollendorfs Methode praktische Grammatik der romanischen Sprache“ de Iónu Maximu profesoru de limb'a si literatur'a romana la gimnasiulu evangelicu din Sibiiu. Acestu opu are de scopu a inlesní invetiarea limbei romane intr'unu modu practicu, pentru aceli neromani, cari doresc a-si castigá cunoscienti'a fundamentala despre limb'a romana. Deci o recomendamu in atentiunea respectiviloru. Numitulu opu, se afla de vendiare in librari'a lui Filtsch (Iuliu Spreer) din Sibiiu. —

Cursurile

la bursa in 3 Martiu 1871 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 86½	cr. v. a.
Napoleoni	—	—	9 „ 92	„ „
Augsburg	—	—	122 „ 75	„ „
Londonu	—	—	124 „ 55	„ „
Imprumutulu nationalu	—		59 „ —	„ „
Obligatiile metalice vechi de 5%			68 „ 30	„ „
Obligatiunile rurale ungare			80 „ —	„ „
„ „ temesiane			77 „ 30	„ „
„ „ transilvane			75 „ 25	„ „
„ „ croato-slav.			83 „ 25	„ „
Actiunile bancei	—	—	724 „ —	„ „
„ creditului	—	—	253 „ 50	„ „

Redactoru respundietoriu
IACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tiparíulu lui
IOANE GÖTT si fiiu HENRICU.